

*Claudio Sagarzazu, ondarri-
bi-ko neurtielari goshoa, ondo
esaguna euskal literatura esau-
tzen dutenentzako.*

POEMATXOAK

SUTEGIAN

Kaxo, Txomin: Au dek
 Giroa,
 Emen, ire
 Sutegian.
 Elurra
 Mara-mara...
Ta aize otz-otza, or
 Atarian.
 Tinki-tanka...
 Tinki-tanka...
Malluaren otsa...
Ori dek sasoia...
 Burnia
 Gori-gori...
 Zirt eta zarl...
 Ateriaz
 Txinpartak...
 Ik egiten
Dituk lanerako,
 Golde, atxur
 Eta laiak...

Egintzik,
 Gogoz, gudarako,
 Biurtzen
 Ez diran
 Altzaidusko
 Ezpata zorrotzak...
 Zulatzeko
 Etsaien biotzak...
 Jo sak, Txomin!
Tinki-tanka...
Tinki-tanka...
 Azkar eta pizkor...
Zirt eta zart...
Ateriaz
 Txinpartak...

Fuenterrabia.

IXIL-IXILLIK

Ixil-ixillik egon
 Zaito, txantxangorria...
 Oi zeñen ituna dan
 Gaur zure abestia!
 Neska polita, miñez,
 Arkitzen da oiean,
 Ta illunduko da zure
 Txo-txio entzutean.
 Zergatik abesten ez
 Dezu udaste ederrean,
 Mendi, zelai, baratzak
 Apain dagoztenean?...
 Loreak iltzen dira,
 Ta zuk abesten dezu...
 Au naigabea... udazken
 Txarra gañean degu!

 Ixil-ixillik egon
 Zaito, txantxangorria...
 Loreakin il da-ta
 Nere uxo maitatia!

Ondarribia.

MUTIKO TXIROA

Ortzea
Berundun,
Euzkirik ez, dana illun...
Uri, zelai, mendiak,
Elurraz, txit zuriak...
Ta aizeak
Gaur nai du
Arantzak lez zulatu...
Ain da ba
Zorrotza
Ipar-aize txit otza!...

* * *

Mutil bat
Txiroa,
Otzez dar-dar gaxoa!
Orra-oñuts-gorrian
Elurraren gañean,
Gaur ere
Txaidean,
Aterik-ate eskean...
Mutiko
Txiroa,
Otzez dar-dar gaxoa!

* * *

Mutiko
Maitea,
Zuk gaur dezun gosea...
Ta zu gaizki ikusita
Nik artzen detan miña...
Atozkit
Txiroa,
Tori, yaki beroa...
Mutiko
Maitea,
Zuk gaur dezun gosea!

* * *

Txakur bat
Zikiña,
Bai-dala gauza iguiña...
Baña orra maiean,
Aberatzen etxean,
Gauz onak
Bazkaltzen,
Nai aña esne edaten...
Txakur bat
Zikiña
Bai-dala gauza iguiña!...

* * *

Negu txar
Beltzean,
Kistar bat ia illean...
Orra-oñuts-gorrian
Elurraren gañean...
Ta txakur
Bat ongi,
Bero-bero ederki,
Mai eder
Onean,
Aberatzen etxean...

* * *

Goiko Yaun
Txit ona,
Atoz arin gugana...
Poztu zazu txiroa,
Zoriondu gaxoa...
Gaur emen
Lurrean,
Aberatzen artean,
Ez dago
Biotzik
Ez dago maitasunik...

.....

Ortzea
Berundun,
Euzkirik ez, dana illun...
Uri, zelai, mendiak,
Elurraz, txit zuriak...
Oroitu
Gaitezen,
Ta—errukitu arren!
Gaur, asi
Gaitezen
Txiro gaxoa alaitzen...

Ondarribia.

¡GUDA ZITALA!

Negarrez dago, etxe txokoan
«Gaztañazpi»-ko ama gaxoa...
Atzo goizean kendu diote
Bere semetxo biotzekoa...

Negarrez dago, urrun begira,
«Larramendi»-ko neska maitea...
Orain ez da len bezela igotzen
Goiko iturrira mutil gaztea...

Nork zatitu du orren gogorki
Emakume zar berdin-gabea?
Nork zimeldu du udaberrian
Landa alaieko lore usaikia?

* * *

Notin txar,
Gaiztoa,
Biotzik gabekoa!
Begi beltz-aundiduna,
Gozetien laguna...
Burruka
Zalea,
Errukirik gabea:

Artu dek
Gaztea,
Amatxoren semea...
Bidaldu dek gudara,
Gizon onak iltzera;
Eta i, or,
Etxean,
Gelditu aiz oiean...

Burruka
Nai aldeak?
Legez ik yun bear dek;
Eta iñor ez bidali
Ire indarraz gudari...
Billaua,
Gaiztoa,
Gogo txar-txarrekoa!...

Ez dituk
Ikusten
Biotzak erdibitzen,
Gizonak alkar iltzen,
Eta-erriak austen?
Ez dek ez
Ikusten
Ire odola ixurtzen!

Ez dituk
Ikusten
Ama gaxoak mintzen,
Neska politak urtzen,
Eta aitak ere erotzen?
Ez dek ez
Ikusten
Ire semea amaitzen!

Besteren
Samiña,
Iretzat gauz-ariña.
Oi, gazteen odola!...
Ta iri ez dik axola...
Gizon beltz,
Idorra...
Biotza dek gogorra!

Elduko
Dek ire
Azken ordua ere,
Ta ire eriotzagatik
Iñork ere ez negarrik...
Geldi zak
Gaur, guda,
Eta egintzak gentsa;
Beztela
Bigar, i,
Oi zeñen estu, larri!...

* * *

Negarrez dago, etxe txokoan,
«Gaztañazpi»-ko ama gaxoa...
Atzo goizean, gudan il zaio,
Bere semetxo biotzekoa...

Negarrez dago, gelan gorde-ta,
«Larramendi»-ko neska maitea...
Ez da geiago arin igoko
Goiko iturrira, mutil gaztea...

* * *

.....

Besteren
Samiña
Iretzat gauz-ariña...
Oi, gazteen odola!...
Ta iri ez dik axola...
Gizon beltz,
Idorra...
Biotza dek gogorra!!!

AMAREN NEGAR MARRASKA

Aingeru samur, eder, polita,
Usaidun lore gorritzta:
Zergatik esan dute il zerala,
Alaba maite, laztana?...
Zu zera bai, zu, nere zoruna,
Usotxo panpox, kuttuna.

Ez da egia ez, il zerala...
Lo zaude, nere alaba.
Zabaldtu itzatzu, arren, begiak,
Urrezko izar ain argiak...
Ta irri-par egin, txori-txikia,
Nere aur txoragarria!...

Aingeru ona: ez, ez beldurtu...
Muxu aundi bat ekartsu.....
Laztan samur ta muxu beroa...
Tori zuri pa gozoa...
Pinpilinpauxa poht, ariña,
Zu bai, zu, nere erregiña!...

.....

* * *

Orain zergatik ez egiten par?...
Eta zergatik ez negar?...
Seaskan ixil-ixillik zaude,
Geldirik, arnasik gabe...
Nere maitea... gelditu zera
Arri zuria bezela!...

Orain neretzat ez da zorunik...
Eguzki gabe ez bizirik...
Ortzea odei beltzaz txit illun,
Gogoa naigabez itun.
Nere maitea... gelditu zera
Arri zuria bezela!...

Miñez, gaxoki, daukat biotza;
Kopetan izerdi otza...
Begi maiteak anitz bustiak...
Negar egiñaz erriak...
Zu ziñan bai, zu, nere zoruna,
Usotxo panpox, kuttuna!...

Bero, gozatsu, ne magalean,
Zu egoten ziñanean...
Urtxindorrrak lez txiruliruka
Bai abesten nizkitzula
Abesti arin, on, estitsuak,
Nik zuretzat asmatuak...

Bero, gozatsu, ne magalean,
Zu egoten ziñanean...
Orduan iñoiz ez zorigaitzik,
Bai nere biotza pozik...
Muxuka yan nai izaten nizun...
Zu bezin onik ez iñun!...

.....

* * *

Gaurtik aurrera egin dezala
Maiz eudi ta kaskabarra...
Tximist-ozantzak, aize aundia...
Ekaitz ikaragarria...
Ez dedilla irten euzki gorria,
Argitzera illunaldia...

Orain ez det nai udaberririk...
Eztare lore usaidunik...
Ez det nai ez, gau alai izartsurik,
Eztare illargi beterik...
Zu ziñan nere udaberria...
Zu lore, izar, ta illargia!...

Erdibitu da nere biotza;
Barruan det negu otza...
Min ematen dit euzki argiak;
Min pozak ta udaberriak...
Dana izan bedi neretzat itun;
Dana beltz-beltza... dana illun...
Oñazez bizi nai det il arte...
An, zeruan, alabakin
Beti-betiko alkartu arte!...

Bero, gozatsu, ne magalean,
Zu egoten ziñanean...
Urtxindorrak lez txiruliruka,
Bai abesten nizkitzula
Abesti arin, on, estitsuak,
Nik zuretzat asmatuak...

Bero, gozatsu, ne magalean,
Zu egoten ziñanean...
Orduan iñoiz ez zorigaitzik,
Bai nere biotza pozik...
Muxuka yan nai izaten nizun,
Zu bezin onik ez iñun!
Zu bezin onik ez iñun!!!

Ondarribia.

